

สัญญาใช้คงรูป*

ลักษณะของสัญญา

๑. สัญญาใช้คงรูป คือ สัญญาซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่าผู้ให้ยืมให้บุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า ผู้ยืม ใช้สอยทรัพย์สินสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้โดยไม่ต้องจ่ายค่าตอบแทน และผู้ยืมตกลงว่าจะใช้ทรัพย์สินนั้นเมื่อได้ใช้เสร็จแล้ว (มาตรา ๖๔๐)

๒. การยืมใช้คงรูปนั้น สาระสำคัญอยู่ที่ตัวทรัพย์สินซึ่งให้ยืม กฎหมายจึงกำหนดว่าสัญญาย่อมบริบูรณ์ต่อเมื่อมีการส่งมอบทรัพย์สินซึ่งให้ยืม เพราะหากไม่ส่งมอบทรัพย์สินซึ่งให้ยืม ผู้ยืมก็ไม่สามารถใช้สอยทรัพย์สินนั้นได้ ซึ่งไม่ตรงกับเจตนารมณ์ของคู่สัญญา (มาตรา ๖๔๑)

๓. ค่าเช่าธรรมเนียมในการทำสัญญา ค่าส่งมอบและค่าส่งคืนทรัพย์สินที่ยืม ให้ผู้ยืมเป็นผู้เสีย เนื่องจากผู้ยืมเป็นผู้ได้ประโยชน์ฝ่ายเดียว กล่าวคือได้ใช้สอยทรัพย์สินโดยไม่เสียค่าตอบแทน จึงสมควรให้ผู้ยืมเป็นผู้เสีย (มาตรา ๖๔๒)

๔. ในเรื่องเกี่ยวกับการใช้สอยทรัพย์สินที่ยืมนั้น กฎหมายได้กำหนดข้อห้ามดังต่อไปนี้

๔.๑ ห้ามมิให้ผู้ยืมเอาทรัพย์สินนั้นไปใช้เพื่อการอย่างอื่น นอกจากการอันเป็นปกติแก่ทรัพย์สินนั้น กล่าวคือ ต้องใช้ทรัพย์สินนั้นอย่างที่เคยใช้

๔.๒ ห้ามมิให้ผู้ยืมใช้สอยทรัพย์สินนั้น นอกเหนือจากที่ตกลงไว้ในสัญญา

๔.๓ ห้ามผู้ยืมเอาทรัพย์สินที่ให้อืมไว้นานเกินไป

หากผู้ยืมกระทำการฝ่าฝืนข้อห้ามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้ยืมจะต้องรับผิดชอบในการที่ทรัพย์สินนั้นสูญหายหรือบุบสลาย แม้จะเกิดจากเหตุสุดวิสัยก็ตาม เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าถึงอย่างไรทรัพย์สินนั้นก็จะต้องสูญหายหรือบุบสลายอยู่นั่นเอง นอกจากนี้ผู้ให้ยืมอาจอ้างเหตุที่ผู้ยืมฝ่าฝืนข้อห้ามนี้เพื่อบอกเลิกสัญญาได้ (มาตรา ๖๔๓ ประกอบกับมาตรา ๖๔๕)

๕. ผู้ยืมจะต้องสงวนรักษาทรัพย์สินที่ยืมเหมือนเช่นวิญญูชนจะพึงสงวนทรัพย์สินของตนเอง หากผู้ยืมไม่ใช้ความระมัดระวังรักษาทรัพย์สินที่ยืมนั้น ผู้ให้ยืมอาจบอกเลิกสัญญาได้ (มาตรา ๖๔๔ ประกอบกับมาตรา ๖๔๕)

๖. ในกรณีที่ไม่ได้กำหนดเวลาคืนทรัพย์สินที่ยืมนั้น ก็ให้คืนทรัพย์สินยืมเมื่อผู้ยืมได้ใช้สอยทรัพย์สินนั้นเสร็จแล้วตามสัญญา แต่ผู้ให้ยืมจะเรียกคืนก่อนก็ได้ เมื่อล่วงเลยเวลาอันสมควรพอแก่การที่ผู้ยืมจะได้ใช้สอยทรัพย์สินนั้นเสร็จแล้ว แต่หากว่าไม่ได้กำหนดเวลาคืนไว้ และในสัญญาก็ไม่ปรากฏว่าผู้ยืมไปใช้เพื่อการใด ผู้ให้ยืมจะเรียกคืนเมื่อไรก็ได้ (มาตรา ๖๔๖)

๗. ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาทรัพย์สินที่ยืมในกรณีปกติผู้ยืมต้องเป็นผู้เสีย กล่าวคือ ในระหว่างที่ผู้ยืมได้ใช้สอยทรัพย์สิน ผู้ยืมก็ต้องเสียค่าบำรุงรักษาทรัพย์สินนั้นตามปกติ

* จัดทำโดยนายยงยุทธ ภูประดับภฤต นิตกร ๔ นางสาวพงษ์พิลัย วรรณราช นิตกร ๓ และนางสาวอรดา เขานัวโรตม นิตกร ๓ ศูนย์ข้อมูลกฎหมายกลาง

๘. สัญญาใช้คงรูปย่อฉบับไป เมื่อผู้ยืมถึงแก่ความตาย เพราะสัญญาใช้คงรูปนั้นดูที่ผู้ยืมเป็นหลัก หากผู้ยืมถึงแก่ความตายแล้ว สัญญาย่อฉบับลงไม่ตกทอดไปยังทายาท

ข้อพึงระมัดระวัง

๑. แม้ว่าสัญญาใช้คงรูป จะไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ว่าต้องทำตามแบบแต่อย่างไรก็ดี ควรมีการส่งมอบทรัพย์สินที่ให้ยืมนั้น ตั้งแต่ที่ได้ตกลงทำสัญญากัน เพื่อให้สัญญา มีความสมบูรณ์และป้องกันการโต้แย้งในภายหลัง

๒. ผู้ยืมควรใช้สอยทรัพย์สินที่ยืมภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้ เพราะหากฝ่าฝืนผู้ยืมต้องมีการรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น

๓. การฟ้องร้องเพื่อเรียกค่าทดแทนอันเกี่ยวกับสัญญาใช้คงรูปนั้น ต้องฟ้องภายใน ๖ เดือนนับแต่วันที่สัญญาสิ้นสุดลง